

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se returnează.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner,
Heinrich Schalk. Rudolf Mosse,
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelka.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifă și învoială.

RECLAME pe pagina a 3.a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I.

„GAZETA“ iese în săptămână di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 85.

Brașov, Sâmbătă 18 (30) Aprilie

1898.

Cestiunea limbei și pactul.

Este de mare interes și pentru noi ceea ce se cuprinde în importanta declarațiune, ce a făcut-o în camera deputaților din Viena, Mercuria trecută, ministrul-președinte contele Thun relativ la cestiunea limbei.

În Austria cestiunea limbei preocupă guvernul în mare măsură și îi face cele mai mari griji, deoarece, precum bine șcim, această cestiune agită așa de mult spiritele în sinul popoarelor de-acolo și este cauza de căpeteniă a conflictului grav, ce s'a iscat între ele, transplântându-se până și în parlament.

Dela deslegarea cestiunii limbei atârna ați pacea interioară în țările austriace. Acel guvern, care se va pute lăuda, că a reușit a dobândi această deslegare, nu numai, că-și va câștiga o gloriă neperitoare, dăr se va pute lăuda, că este cel dintâi guvern în monarchia habsburgică, care a aflat cheia egalei îndreptățiri naționale și printr'asta a aflat și mijlocul de-a pute lucra cu succes la consolidarea monarchiei poliglote.

Contele Thun a asigurat în declarațiunea sa, ce o publicăm mai jos în totă estensiunea, că ține tare la principiul deplinei egale îndreptățiri. Este o adevărată plăcere a auzi, că într'un stat atât de însemnat și cult, cum e cel austriac și cu care avem încă multe legături comune, se accentuează acest principiu cu atâta serioșitate de către șeful guvernului. Noi, cei de sub oblăduirea lui Banffy, trebuie din contră să esperiăm în fiă-care di, cum se întorce aici cu fundul în sus acel principiu salutar, formulându-se astfel: deplină egalitate în ce privește desconsiderarea și încălcarea dreptului de limbă al naționalităților nemaghiare.

Nu se pôte nega, că părerile desfășurate de contele Thun în de-

clarațiunea sa amintită fac impresiunea, că el țintesce sincer la o aplanare a certelor de limbă în modul cel mai mulțămitor pentru toate părțile. Dăr sunt greutăți și contele Thun le indică dicens, că considerarea dorințelor naționale ale diferitelor partide formeză numai o parte a problemelor guvernului. Cealaltă parte privește viața economică și culturală a statului.

Când contele Thun a apelat la parlament ca să se reculegă, asigurând, că-și va pute recăștiga încrederea poporațiunii numai printr'o muncă pozitivă, unul din deputații germani naționali a esclamat: Refusarea pactului cu Ungaria! Acastă exclamare, cu care a fost intreruptă vorbirea ministrului-președinte, caracterizează situațiunea silită, de care trebuie să țină sémă guvernul.

E vorba de încheierea pactului cu Ungaria în timpul cel mai scurt și deci șeful guvernului austriac vine și dice către parlament: Văd și recunosc, că ceea ce vă neliniștesce și vă agită mai mult este cestiunea limbei. Acastă trebuie să fiă prin urmare regulată prin lege. Să se alegă o comisiă dintre toate partidele, care să o studieze și să încerce a-i da o rezolvare serișă din toate punctele de privire. Până atunci însă se nu stăm cu mâinile în sîn, să lucrăm ceva pozitiv, căci ocaziune ni-se oferă destulă pe terenul economic și cultural.

Cu un cuvânt, contele Thun vré să amâne luptele pentru dreptul de limbă, transplântându-le în comisiunea instituită cu scop de-a afla modul și chipul cel mai bun pentru regularea prin legi a cestiunii de limbă. Într'aceea să se procedă la regularea celor-lalte probleme, ce le are parlamentul în interesul totalității, adică a monarchiei.

Nu-i vorba, ministrul-președinte Thun a aflat o formulă, ce în im-

prejurările de față s'ar păre neme-rită pentru a da o altă întorsătură mersului lucrurilor, care este atât de nefavorabil dualismului și pactului economic, ce este a se încheia. Nu șcim, cum cugetă contele Thun asupra așa dișelor afaceri comune cu Ungaria, dăr se vede, că de-ocean-dată tot pactul îi stă în gând.

Er'i s'a început desbaterea asupra cestiunii limbei în cameră. Partidele germane au primit în total cu satisfacțiã declarațiunile ministrului-președinte, deși n'au rămas tocmai mulțămite cu ele. Mai puțin satisfăcute sunt însă partidele din drépta și este întrebare, dacă partidele autonomiste din drépta, cari au primit cu rēcélă și cu rezervă declarațiunea lui Thun, vor pute să adopteze punctul de vedere al ministrului-președinte.

Ori-ce s'ar decide însă privitor la regularea cestiunii de limbă, pactul cu Ungaria totuși nu va avé șanse de a fi primit de parlamentul austriac.

Declarațiunea contelui Thun.

Întă declarațiunea ce a făcut-o contele Thun în ședința dela 27 Aprilie a camerei vieneze:

În ajunul unei desbateri ce se prevede a fi d'o lungă durată și în care diferitele partide își vor desfășura vederile lor, cred de a mea datorie a arăta părerile de cari se va conduce guvernul în tratarea propunerilor asupra limbei. Nu mă voi putea ocupa numai cu cestiunea limbei, ci voi trebui să ating și afacerea politice generale. Pe când, firesce, partidele naționale împing înainte nișuințele lor naționale, pentru guvern considerarea dorințelor naționale formeză numai o parte a problemelor sale. Guvernul trebuie să aibă în vedere binele întregului și să îngrijescă pe deplin de trebuințele spirituale, ca și de cele economice ale tuturor țărilor și popoarelor acestui vast imperiu.

Desvoltarea, întărirea spirituală și economică a tuturor părților însemnă puterea totalității. Ea presupune însă totodată, ca în interesul totalității progresul unuia să nu respingă dorințele îndreptățite ale celui-lalt; presupune aflarea unei consonanțe, care să facă posibil ca ei să lucreze cu spor unul lângă altul în propriile cestiuni, precum și ca să lucreze împreună, gata de a aduce jertfe pentru binele totalității. Dacă acastă se pôte dice despre toate întrebările politice, atunci în măsură și mai mare se pôte afirma când e vorba despre tractarea și ajungerea dorințelor naționale.

Simțirea națională a diferitelor popore, nișuința pentru a îngriji de desvoltarea lor spirituală, aduce cu sine, că se nasc adesea puncte de atingere, unde pe lângă cultivarea propriei-naționalități, trebuie să se țină sama și de exigențele altor naționalități, de exigențele totalității. Precând, cu puține excepțiuni, în alte state momentul național trebuie să fiă privit ca alcătuitor de stat, aici la noi cele mai diferite națiuni sunt unite într'o puternică legătură de stat sub acelaș sceptru și formeză o mare familie de popore. Din conviețuirea tuturor acestor popore rezultă că de o parte, cu privire la totalitate, de altă parte cu privire la desvoltarea și trebuințele deosebitelor popore, raporturile de limbă au ajuns a fi de cea mai mare importanță, ba cum dovedesce momentul de față, au devenit chiar pētra unghiulară a desvoltării politice.

După acastă introducere contele Thun accentuează, că după ce în afară de dispozițiunile existente și a dispozițiunii scurte a art. 19 din constituțiã, n'a existat până acuma o lege de limbă, guvernele au ținut, că regularea cestiunii de limbă este un drept exclusiv al executivei. De atunci s'a modificat încetul cu încetul acastă părere.

Vorbesce apoi de ordonanțele de limbă date de antecesorul său, Gautsch, cu caracter provisor până la regularea prin lege. Eu, dice, țin asenenea că cestiunea de limbă trebuie să se reguleze printr'o lege (Bravo! din partea nemților).

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Signatura temporis.*)

XXI.

Iubite amice!

Pe la 25 Maiu 1866, cu o lună mai înainte de înfrângerea Italianilor la Custozza, ambasadorul Prusiei cu reședința în Villa Caponi de lângă Florenza, Usedom, spunea lui Bernhardi, că în timpul din urmă popularitatea lui Kossuth a scădut în țera unghurască.

Aristocrații unghuri rămași în țera și dușmanii neimpăcați ai Austriei s'au pus în fruntea mișcării naționale. Alătura cu guvernul cesaro-crăesc din Viena au constituit încă de pe la anii 1860—1861 înocce un guvern ocult maghiar, care cărmuia Țera Ungurască, Bănatul și Ardealul prin un comitet secret executiv cu sediul în Pesta. Din acest comitet făceau parte cei mai cu vață aris-

tocrați și basa organizării revoluționare o forma vechia constituție a Comitatelor.

Fișpanii, Fibiraele și Solgăbiraiele Comitatelor (Districtelor) erau numiți de guvernul cesaro-crăesc din foștii ofițeri de honveți dela 1848. Primarii și funcționarii subalterni comunali erau de asemenea aderenți de-ai lor, așa că țera întregă se găsea în mâna conspiratorilor.

Hei amice! Apoi n'aveam eu dreptate când bănuiam actele guvernului cesaro-crăesc ca fiind de rea credință, dând cărma Ardealului pe mâna conspiratorilor, cari prin slujbași de ai lor au lătit rețeaua conjurațiunii peste totă țera!

Și în fața acestui adevăr, Ungurii — cu cari ai noștri aveau și atunci, ca și acuma, să se lupte bărbătesce pentru păstrarea limbei și a naționalității noastre, — mai aveau și nerușinarea de-a arunca acuzări, că bărbații noștri conducători ai cauzei române ar sta în serviciul Camarillei din Viena.

Din cine se compunea acea

Camarilla? Au nu și din Aristocrați, cari aveau legături de sânge cu membrii guvernului ocult din Pesta?

Nu-mai așa se pôte explica, că guvernul ocult maghiar putea în același timp funcționa alătura cu guvernul cesaro-crăesc, fără ca acesta să-și fi bătut capul cu descoperirea conspiratorilor maghiari, er'i trădători, ați patrioți! O tempora! O mores!...

În acel timp, adică în Maiu 1866, s'afflau în Florenza doi agenți de ai guvernului maghiar ocult: generalul Turr și groful Th. Csáky, cari stăruiau pe lângă Usedom să intervină la guvernul Prusiei spre a intra în tratative cu membrii comitetului secret executiv din Pesta și anume cu colonelul Kiss, care pe atunci se afla în Berlin. Ast-fel Usedom propunea guvernului său ca să pună împreună cu Italia la dispozițiunea celui comitet un milion de franci, fie-care câte 500,000.

La 30 Maiu 1866, Usedom și Bernhardi mergeau la Fulazzo Vecchio spre a vedé pe președintele consiliului de miniștri, La Marmorara, care

nefind la minister, i-a primit Alberto Blanc, secretarul general al ministerului de interne. Acesta imediat li-a comunicat scirea cea mai nouă, că consiliul municipal al Pestei a votat o adresă de lealitate împăratului Francisc Iosif.

Secretarul Blanc, arătându-se foarte mâhnit, Bernhardi îl liniștea dicens:

„Au dără nu scie totă lumea „cu câtă ușurință se votează asemenea adrese și cât de puțină valoare „au ele?“

Comandorul Cerrutti intrând în vorbă replica:

„Așa e, de cât cu o lună mai înainte, Ungaria întregă era pentru noi, acum numai e de cât jumătate!“

La 31 Maiu 1866 óspele lui Usedom era generalul Turr, pe care Bernhardi îl descrie ca fiind un bărbat foarte frumos. A făcut la 1848 campania în Italia, fiind în serviciul armatei austriace, de-aici, trecând în Piemont, a luat parte la toate expedițiunile lui Garibaldi. Se înrudia

*) A se vedé Nr. 81 al „Gaz. Trans.“ din 1898.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Aprilie 1898.

Renta ung. de aur 4%	120.60
Renta de coróne ung. 4%	99.15
Imp. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.—
Imp. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.10
Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonuri rurale ungare 4%	97.35
Bonuri rurale croate-slavone	97.70
Imp. rum. ung. cu premii	160.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	139.40
Renta de argint austr.	101.85
Renta de hârtie austr.	101.75
Renta de aur austr.	121.55
Losuri din 1860	143.—
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	913.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	367.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	353.75
Napoleoniori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	58 84 1/2

London vista	120.75
Paris vista	97.70
Rente de coróne austr. 4%	101.55
Note italiene.	44.95

Cursul pieței Brașov

Din 29 Aprilie 1898.

Banonota rom. Cump.	9.52	Vënd.	9.54
Argint român. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Napoleoniori. Cump.	9.54	Vënd.	9.56
Galbeni Cump.	5.62	Vënd.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci gemane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Doresc a lua

Instrucție de limba română.

Ofertele sunt a se adresa la administrația acestui diar sub cifra 10.

Invitare

la a XXXII-a adunare locală și consorțială ordinară

a Consorțiului de economii și împrumuturi din Brașov, a primei Reuniuni a Angajaților din Monarchia Austro-Ungară,

asociațiune cu garanță limitată,

care se va ține în 15 Maiu 1898 după amiezii la 3 ore, eventual în 22 Maiu 1898 în sala cea mare a casei sfatului orașenesc.

Ordinea de zi:

- 1) Raportul direcțiunii și raportul comitetului de supraveghiere, asupra gestiunii anului 1897.
- 2) Decidere (conclus) asupra întrebunțării profitului curat realizat în anul 1897.
- 3) Propunerii din partea direcțiunii, referitoare la §. 21 al statutului consorțial.
- 4) Alegerii de întregire, pentru direcțiune și pentru comitetul de supraveghiere.
- 5) Propunerii eventuale ale membrilor.

Brașov, 29 Aprilie 1898.

284,1-1.

Direcțiunea consorțiului.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, către stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Zuckerin NR. 9

În tăblițe de o porție conține atâta dulcătă cât 1/2 kilo Zahar și costă numai 3 1/2 cruceri. Pentru un crucer se pôte îndulci 6 cesci de cafea. Se vënd și tăblițe mai mici.

A se cere espres „tăblițe de ZUCKERIN.”

Se capătă în magazine de coloniale.

Deposit la **Josef David,** Agenș i Comisio ner în **Arad.**

Nr. 821-1-10.

Tragerea la 11 și 12 Mai

Tragerea la 11 și 12 Mai

Loteria de clasa

reg. ung. priv.

Stimate Domnule!

Subscrisul colector principal al loteriei de clasă reg. ung. își permite a Vă atrage atențiunea asupra avantajelor cele mari a

II. loteriă de clasă reg. ung.

Din 100,000 losuri. 50,000 câștigă, prin urmare tot al doilea los.

Cu un risico mic este dată posibilitatea eventual a câștiga

1,000.000 coróne

séu din câștigurile principale de 600,000, 400,000, 200,000, 2 a 100,000, 90,000 70 000 și 60,000 etc.

Adeseori riscă cineva capitaluri mari în întreprinderi dubioase, de aceea nu trebuie trecută cu vederea această loterie, a cărei sanse sunt așa de mari și riscu așa de neînsemnat.

Trebue profitat de ocazia dată a-și încerca norocul, de-orece participarea la loteria I. au fost așa de mare ca sute de mii de comande au fost respinse, mă rog ca comandele să se facă fără amânare, pentru a le putea esecuta.

Cu toată stima

FEKETE KÁROLY

colector principal al loteriei de clasă reg. ung.

VI. Strada Andrásy Nr. 10.

Prețul la clasa I.:

1 los întreg	fl. 6.—	cr.
1/2 "	" 3.—	"
1/4 "	" 1.50	"
1/8 "	" 0.75	"

Epistola presentă este a se tăia și trimite franco. Epistole nefrancate nuse primesc.

Consemnarea celor 50,000 câștiguri.

Câștigul cel mai mare în cas favorabil

Un milion coróne.

		Coróne
1 Premiu		600,000
1 Câștigu à		400,000
1 "		200,000
2 "	100,000	200,000
1 "	90,000	90,000
1 "	80,000	80,000
1 "	70,000	70,000
2 "	60,000	120,000
1 "	40,000	40,000
5 "	30,000	150,000
1 "	25,000	25,000
7 "	20,000	140,000
3 "	15,000	45,000
31 "	10,000	310,000
67 "	5,000	335,000
3 "	3,000	9,000
432 "	2,000	864,000
763 "	1,000	763,000
1238 "	500	619,000
31790 "	300,	200 6367,000
3900 "	"	170 663,000
4900 "	"	130 637,000
3950 "	100,	80 317,000
2900 "	"	40 116,000

50,000 câștiguri și 1 Premiu cor. 13,160,000

Liste se trimit după fiecare tragere.

La cas de câștig cea mai strictă Discrețiune.

Planul oficial se trimite gratis.

Comanda

D-nului Fekete Károly,

Budapest, VI. Andrásy-ut. Nr. 10.

Subscrisul se rógă de trimiterea

Buc. los întreg I-a clasă à fl. 6.—	Numele
" " 1/2 " " " " 3.—	Ocupația
" " 1/4 " " " " 1.50	Locul
" " 1/8 " " " " 0.75	Adresa esactă
Vé accludem fl. cr.	Datum
Suma cu rambursă	
Rândurile ce nu convine să se ștérgă.	

1-4.

A v i s!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potú face și reînoui ori și când dela 1-ma și 15 a fii-carei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou să binevoiască a scrie adresa amurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”